

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

Інститут безпеки

Кафедра національної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Інституту безпеки

" 1 " серпня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки

Протокол №1 від 1 серпня 2024 р.

Заст.зав. кафедри

 В.В. Ровний

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»

спеціальності: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

освітнього рівня магістр

освітньої програми: Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

Галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Київ МАУП 2024

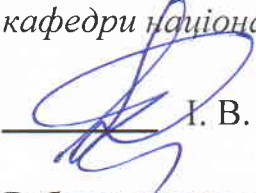
Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Сервецький Іван Васильович доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри національної безпеки.

І. В. Сервецький

Викладач:

Сервецький Іван Васильович доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри національної безпеки.

І. В. Сервецький

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри національної безпеки

(протокол № 1 від "1" серпня 2024 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту безпеки

(протокол № 1 від "8" серпня 2024 р.)

Заст.зав. кафедри

(підпис)

(П.І.Б.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

_____._____._____р.

Гарант освітньої програми

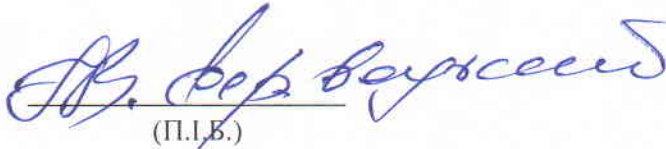

(підпис)

(П.І.Б.)

Робочу програму перевірено

_____._____._____р.

(підпис)

(П.І.Б.)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) „__” 20__ р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна, денно-дистанційна форми навчання	Заочна
Актуальні проблеми національної безпеки		
Курс	2	
Семестр	3	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	34	
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Статус дисципліни: обов'язкова

3. Мета та завдання дисципліни. Метою курсу «Актуальні проблеми національної безпеки» є формування у здобувачів системного уявлення про природу, структуру та динаміку сучасних загроз національній безпеці, оволодіння знаннями щодо механізмів їх ідентифікації, аналізу та нейтралізації, а також розвиток навичок застосування нормативно-правових, стратегічних і управлінських інструментів для забезпечення стійкості держави в умовах кризових ситуацій, збройної агресії, гібридних викликів та трансформацій безпекового середовища. Завданнями навчальної дисципліни «Актуальні проблеми національної безпеки» є: сформувати у здобувачів вищої освіти глибоке розуміння сутності та структури системи національної безпеки; ознайомити з актуальними загрозами й викликами в політичній, економічній, військовій, інформаційній, екологічній, енергетичній та інших сферах; навчити аналізувати ризики та оцінювати рівень безпеки держави; розвинути вміння використовувати законодавчі та стратегічні документи у сфері безпеки; сформувати практичні навички застосування методів запобігання і протидії кризовим ситуаціям; сприяти формуванню аналітичного мислення та здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах загроз національній безпеці.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідних сферах національної безпеки.

Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку

міжнародних відносин та проблеми міжнародної безпеки, їх вплив на національну безпеку в контексті набуття Україною членства в НАТО.

Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення національної безпеки та принципи її функціонування.

Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності.

Здатність організовувати цілеспрямовану діяльність щодо формування і реалізації державної політики у сферах національної безпеки та оборони.

Здатність організовувати заходи територіальної оборони, мобілізаційної підготовки та мобілізації у межах посадових обов'язків.

Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.

Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності.

Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог

Розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері національної безпеки з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці.

Формувати елементи (складові) стратегії національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності).

Застосовувати загальну методологію, спеціальні методи і технології для розв'язання професійних задач у визначених законодавством сферах та за напрямками майбутньої діяльності.

Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки.

Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки

в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.

Здатність застосовувати набуті сучасні знання в галузі національної безпеки для збору, систематизації і аналізу отриманої з публічних джерел інформації стосовно загроз безпеці.

Демонструвати та застосовувати навички управління суб'єктами національної безпеки та їх структурними підрозділами.

Враховувати, аналізувати та прогнозувати антропогенні чинники походження зовнішніх і внутрішніх загроз для національної безпеки та її складових.

Застосовувати механізми співпраці безпекових інституцій та контролюючих органів з приватним сектором.

5. Структура навчальної дисципліни

№	Курс 1 Семестр 1 Всього годин у семестрі 90 Теми	Кількість годин, з них:					Примітка
		лекції	семінарські заняття	практ. лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	інд.конс. роб. (ІКС)	сам.рою. студ. (СРС)	
	Модуль 1. Теоретико-правові засади національної безпеки						
1.	Поняття, структура та законодавче забезпечення національної безпеки України	2	3			8	СР
2.	Сучасні загрози національній безпеці: класифікація, джерела та динаміка	2	3			8	СР
3.	Військова безпека та гібридна агресія: стратегічні виклики для України	2	3			8	СР
	Модуль 2. Секторальні напрями забезпечення національної безпеки						
4	Економічна та енергетична безпека в умовах глобальної нестабільності	2	3			8	СР
5	Інформаційна безпека: кіберзагрози, пропаганда та інформаційні війни	2	3			8	СР
	Модуль 3. Інституційні та міжнародні механізми безпеки						

6	Система державного управління у сфері національної безпеки	1	2			6	СР
7	Міжнародне співробітництво у сфері безпеки: досвід НАТО та ЄС	2	3			12	СР

Тематичний план для денної форми навчання

Форми контролю:

- усне опитування - У;
- контрольні роботи - КР;
- перевірка конспектів - ПК;
- перевірка завдань для самостійної роботи - СР;
- тестування - Т;
- колоквиум - К;
- інші:
- реферат.

6. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-правові засади національної безпеки

Тема 1. Поняття, структура та законодавче забезпечення національної безпеки України

1. Еволюція та концептуальні підходи до визначення поняття національної безпеки: світовий і вітчизняний досвід.
2. Структурні компоненти системи національної безпеки: суб'єкти, об'єкти, напрями та функціональні рівні.
3. Законодавча та нормативно-правова база забезпечення національної безпеки України: аналіз чинного законодавства та ключових стратегічних документів.

Література: [2; 7; 10]

Тема 2. Сучасні загрози національній безпеці: класифікація, джерела та динаміка

1. Теоретико-методологічні основи класифікації загроз національній безпеці: критерії, типології, підходи.
2. Внутрішні та зовнішні джерела загроз: політичні, економічні, соціальні, військові, інформаційні та екологічні чинники.
3. Динаміка трансформації загроз у ХХІ столітті: глобальні тенденції, регіональні виклики та специфіка українського контексту.

Література: [6; 8; 11]

Тема 3. Військова безпека та гібридна агресія: стратегічні виклики для України

1. Поняття та складові військової безпеки в системі національної безпеки України: нормативно-правовий і стратегічний аналіз.
2. Природа гібридної агресії: інструменти, форми та методи ведення війни у сучасних умовах.
3. Стратегічні виклики військовій безпеці України в умовах російської агресії: досвід протидії та перспективи розвитку оборонного потенціалу.

Література: [2; 4; 8]

Модуль 2. Секторальні напрями забезпечення національної безпеки

Тема 4. Економічна та енергетична безпека в умовах глобальної нестабільності

1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки: визначення, структура, критерії оцінювання в контексті національної безпеки.
2. Основні загрози економічній та енергетичній безпеці України в умовах глобальних криз і воєнного конфлікту.
3. Напрями забезпечення стійкості економіки та енергетичного сектору: стратегічне планування, диверсифікація джерел і міжнародна кооперація.

Література: [1; 8; 10]

Тема 5. Інформаційна безпека: кіберзагрози, пропаганда та інформаційні війни

1. Теоретичні засади інформаційної безпеки: поняття, принципи, національні та міжнародні підходи до її забезпечення.
2. Кіберзагрози як складова гібридної війни: типологія атак, уразливості інфраструктури та механізми кіберзахисту.
3. Пропаганда та інформаційні війни: методи впливу, психологічні технології та засоби протидії деструктивним інформаційним впливам.

Література: [2; 5; 11]

Модуль 3. Інституційні та міжнародні механізми безпеки

Тема 6. Система державного управління у сфері національної безпеки

1. Інституційна структура державного управління у сфері національної безпеки: повноваження, функції та взаємодія ключових органів.
2. Механізми координації, планування та реалізації державної політики національної безпеки: стратегічне та оперативне управління.
3. Оцінка ефективності системи державного управління національною безпекою: сучасні виклики, проблеми та напрями реформування.

Література: [2; 10; 1]

Тема 7. Міжнародне співробітництво у сфері безпеки: досвід НАТО та ЄС

1. Геостратегічні підходи НАТО та Європейського Союзу до колективної безпеки: основні принципи, документи та механізми реалізації.

2. Участь України в безпековому співробітництві з НАТО та ЄС: інституційні формати, програми партнерства та стратегічне значення.

3. Вплив міжнародної підтримки на зміцнення сектору безпеки України в умовах воєнної агресії: оцінка ефективності та перспективи розвитку.

Література: [3; 9; 2]

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць
Відвідування лекцій	2	3	6	2	4	2	4
Відвідування сем. занять	2	4	8	3	6	3	6
Робота на сем. занятті	5	4	20	3	15	3	15
Виконання завд. для сам. роботи	4	6	24	4	16	4	16
Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20	1	20
Виконання ІНДЗ	50	-		-		-	
Разом			78		61		61
Максимальна кількість балів:							200
200:100=2. Студент набрав Х балів; розрахунок: Х:2=загальна к-сть балів.							100

7.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Проаналізувати основні положення Закону України «Про національну безпеку».
2. Підготувати порівняльну таблицю стратегій нацбезпеки України та країн-членів НАТО.
3. Написати реферат про історичну еволюцію поняття «національна безпека».

4. Дослідити роль РНБО у системі державного управління.
5. Підготувати презентацію про гібридні загрози національній безпеці.
6. Провести аналіз Стратегії кібербезпеки України.
7. Скласти карту ключових загроз економічній безпеці України.
8. Написати есе про гуманітарні виміри нацбезпеки.
9. Проаналізувати структуру сектора безпеки та оборони України.
10. Розробити концепцію інформаційної кампанії протидії дезінформації.
11. Провести контент-аналіз новин щодо проблем безпеки.
12. Підготувати аналітичну довідку про безпекові виклики 2022–2024 років.
13. Оцінити ризики енергетичної безпеки України.
14. Провести SWOT-аналіз екологічної безпеки держави.
15. Вивчити міжнародно-правові засади забезпечення безпеки держав.
16. Написати аналітичний огляд критичної інфраструктури України.
17. Дослідити вплив демографічної кризи на безпекову політику.
18. Підготувати інфографіку про структуру загроз національній безпеці.
19. Проаналізувати правовий режим надзвичайного стану.
20. Розробити модель комунікацій під час кризової ситуації.
21. Написати порівняльний аналіз державної безпеки України та Польщі.
22. Дослідити поняття «національна стійкість» і приклади її реалізації.
23. Підготувати мультимедійну доповідь про роль громадянського суспільства.
24. Проаналізувати функції Служби безпеки України.
25. Написати есе на тему «Свобода vs. безпека в умовах війни».
26. Провести аналіз інформаційних впливів під час виборів.
27. Підготувати презентацію про реформи сектору безпеки.
28. Дослідити питання військової безпеки: стратегічні орієнтири.
29. Оцінити загрози національній безпеці в соціальних мережах.
30. Написати статтю про етичні виклики інформаційної безпеки.
31. Скласти короткий словник термінів дисципліни (30–40 позицій).
32. Проаналізувати бюджетні витрати на безпековий сектор.
33. Вивчити роль НАТО в контексті безпеки України.
34. Написати реферат про біобезпеку в умовах пандемій.
35. Дослідити напрями протидії колабораціонізму в правовому полі.
36. Проаналізувати тенденції міжнародної безпеки у XXI столітті.
37. Підготувати таблицю типології загроз національній безпеці.
38. Розробити систему оцінки ефективності державної безпекової політики.
39. Проаналізувати функціонування критичної інфраструктури під час війни.
40. Написати есе про соціальну згуртованість як чинник стійкості.
41. Підготувати звіт про інформаційні атаки на Україну у 2022–2024 роках.
42. Вивчити поняття «інформаційна війна» та способи захисту.
43. Провести аналіз публічних комунікацій у надзвичайних ситуаціях.
44. Дослідити механізми кібероборони держави.
45. Написати текст звернення до громадськості в умовах загрози.
46. Підготувати план заходів щодо посилення психологічної безпеки.
47. Проаналізувати методи протидії фейкам у ЗМІ.
48. Дослідити міжнародні договори у сфері ядерної безпеки.

49. Написати статтю про зв'язок між нацбезпекою та правами людини.
50. Оцінити ефективність діяльності МВС у сфері громадської безпеки.
51. Підготувати презентацію про роль стратегічних комунікацій.
52. Дослідити інститути політичної відповідальності у сфері безпеки.
53. Написати рефлексивне есе про особисту безпеку в кризових умовах.
54. Порівняти національні стратегії безпеки України, Німеччини та Франції.
55. Підготувати список джерел для вивчення дисципліни.
56. Провести аналіз рішень РНБО за останній рік.
57. Дослідити стратегії дій органів влади під час надзвичайних ситуацій.
58. Написати текст для освітньої кампанії з протидії маніпуляціям.
59. Оцінити індикатори сталого розвитку в контексті безпеки.
60. Створити план дій для підвищення безпеки у вразливій громаді.

7.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тестування. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 60 запитань. Максимальна кількість балів - 10 балів.

7.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

7.4. Орієнтований перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Поняття, структура та основні завдання національної безпеки України.
2. Система суб'єктів забезпечення національної безпеки: повноваження та функції.
3. Правові засади забезпечення національної безпеки України.
4. Національна безпека у Конституції України: аналіз статей.
5. Закон України «Про національну безпеку»: зміст, принципи, новації.
6. Загрози національній безпеці в умовах воєнного стану.
7. Стратегія національної безпеки України: структура, цілі, пріоритети.
8. Система стратегічного планування у сфері національної безпеки.
9. Основи оборонної безпеки та роль Збройних Сил України.
10. Проблеми кібербезпеки в системі національної безпеки України.
11. Інформаційна безпека: поняття, загрози, напрями забезпечення.
12. Гібридні загрози та їхній вплив на національну безпеку.
13. Роль іноземного впливу та дезінформації у сфері нацбезпеки.
14. Економічна безпека: зміст, показники, сучасні виклики.
15. Енергетична безпека: проблеми і напрями її забезпечення.
16. Екологічна безпека як складова національної безпеки.
17. Біобезпека і біозахист: виклики у глобальному та національному контекстах.
18. Забезпечення безпеки державного кордону України.
19. Роль Державної прикордонної служби України в системі національної безпеки.
20. Тероризм як загроза національній безпеці: види, методи протидії.
21. Сепаратизм і внутрішні загрози національній безпеці.
22. Проблема окупації територій і правове забезпечення їхньої деокупації.
23. Протидія інформаційним операціям держав-агресорів.
24. Національна безпека і цифрова трансформація державного управління.

25. Система цивільного захисту в контексті національної безпеки.
26. Роль Національної поліції України у забезпеченні публічної безпеки.
27. Психологічна безпека населення як чинник нацбезпеки.
28. Гуманітарна безпека: освіта, культура, мова в контексті захисту національної ідентичності.
29. Захист критичної інфраструктури: проблеми і напрями посилення.
30. Безпека в кіберпросторі: національні та міжнародні підходи.
31. Система управління кризовими ситуаціями: нормативна та організаційна база.
32. Національна стійкість: концепція, принципи, імплементація в Україні.
33. Роль стратегічних комунікацій у системі національної безпеки.
34. Законодавче забезпечення боротьби з колабораціонізмом.
35. Безпековий сектор України: інституційна структура та проблеми реформування.
36. Роль Ради національної безпеки і оборони України.
37. Місце Служби безпеки України у системі забезпечення нацбезпеки.
38. Взаємодія державних і недержавних суб'єктів у забезпеченні національної безпеки.
39. Гендерні аспекти національної безпеки.
40. Діяльність спеціальних служб у контексті гібридної війни.
41. Забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану: виклики і механізми.
42. Роль громадянського суспільства у гарантуванні національної безпеки.
43. Психологічна підготовка кадрів у сфері національної безпеки.
44. Сучасні тенденції у військово-політичній безпеці.
45. Міжнародне співробітництво України в сфері безпеки.
46. Участь України в системі колективної безпеки: ООН, ЄС, НАТО.
47. Концепт багатовимірної безпеки в умовах глобалізації.
48. Національна безпека в умовах гібридної агресії РФ.
49. Роль стратегічного аналізу в системі національної безпеки.
50. Безпека особистості як базовий елемент нацбезпеки.
51. Правові засади державного контролю у сфері національної безпеки.
52. Особливості правового режиму надзвичайного стану.
53. Взаємозв'язок національної, регіональної та глобальної безпеки.
54. Міграційна безпека та її вплив на державну політику.
55. Демографічні виклики та національна безпека.
56. Інституційні механізми забезпечення інформаційної безпеки.
57. Трансформація підходів до національної безпеки в умовах цифрової епохи.
58. Оцінка ризиків у системі стратегічного планування безпеки.
59. Система моніторингу та прогнозування загроз національній безпеці.
60. Розвиток національного законодавства у сфері безпеки: тенденції та перспективи.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
68-74	D	
60-67	E	3 (задовільно)
35-59	FX	2 (незадовільно)
1-34	F	

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Гордієнко С. Г., Доронін І. М. Державна безпека України в сучасних умовах: проблеми компетенції державних органів / Інформація і право. № 2(37)/2021 – 200 с., - С. 81 – 93.
2. Гордієнко С.Г. Нормативно-правове регулювання завдань з удосконалення інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності в Україні в умовах сьогодення. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. Випуск 5. Том 3. С. 178-183.
3. Гордієнко С.Г. Стратегічні напрями забезпечення та удосконалення інформаційної політики, інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності в Україні. Науковий вісник публічного та приватного права. 2022. Випуск 4. С. 133-137.
4. Гордієнко С. Г. Трансформація поняття «державна безпека» / «Юридична Україна», щомісячний науковий журнал, 2020, № 8. - 78 с., – С. 12 - 23.
5. Гордієнко С. Г. Складові безпеки української державності за сферами її буття / «Юридична Україна», щомісячний науковий журнал, 2020, № 9. - 112 с. 112. – С. 6 – 17.
6. Абрамов, В., & Мошинський, Р. (2011). Теорія безпеки та інститути (про вибір методологічної основи наукового дослідження системи національної безпеки). Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, (3), 5-13.
7. Копан О. В. Забезпечення внутрішньої безпеки України: теоретикоуправлінські засади. Введення в поліцейську стратегію: монографія / О. В. Копан. – К.: НАВСУ, 2001. – 424 с.
8. Чередниченко, Н. В. (2009). Кадрова безпека як складова частина економічної безпеки підприємства (Doctoral dissertation, Видавництво СумДУ).
9. Інформаційна безпека організації як фактор посилення бренду роботодавця [Електронний ресурс] Л. В. Мазник, О. І. Драган Київський економічний науковий журнал. 2023. № 1. С. 39-44. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kecsj_2023_1_7

10. Безпека інформаційних систем організацій [Електронний ресурс] / Я. Пахольчук, А. Митко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2017. № 1. С. 89-96. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvckrc_2017_1_11
11. Теоретичні аспекти розвитку та безпеки організації [Електронний ресурс] / Ю. В. Касьянова // Управління розвитком. 2013. № 23. С. 126-128. Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_23_56
12. Аналіз теоретичних викладок організації та управління соціально-економічною безпекою [Електронний ресурс] / А. Д. Калько // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 23. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_23_30